

DENGEE DENETLEMEAĐI BűLTENİ

ANKARA'DA BOMBALI SALDIRI GİRİŞİMİ

YENİ YASAMA YILI BAŞLADI, ERDOĞAN YENİ ANAYASA MESAJI VERDİ

CUMHURİYET'İN 100 YILI: ANITKABİR'E ZİYARETÇİ REKORU

SİYASİ PARTİLERDE KONGRE ZAMANI

12. KALKINMA PLANI TBMM'DE KABUL EDİLDİ

AYM'DEN ATALAY İÇİN "HAK İHLALİ" KARARI

Cumhuriyetimizin 100. yılı kutlu olsun!

EDİTÖRDEN...

Ekim ayı bülteninden merhaba;

Cumhuriyet'in ilanının üzerinden tam 100 yıl geçti; bu yıl ayrı bir anlam taşıyan 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, halkın yoğun katılımıyla coşkulu kutlamalara dönüştü. Milli Savunma Bakanlığı, Anıtkabir'i 1 milyon 182 bin 425 kişinin ziyaret ettiğini ve yeni bir rekorun kırıldığını belirtti.

Bizler de Cumhuriyet'in 100. yılını bir kez daha kutluyor ve Cumhuriyet'in ikinci yüzyılına girilirken Türkiye'de demokratikleşme yönünde atılması gereken adımların ve alınması gereken sorumlu-lukların üzerinde derinlemesine düşünülmesi gerektiğini ifade ediyoruz.

Ekim, Türkiye gündemi için yeni yasama yılının da başladığı ay. Bu yıl, TBMM'nin yeni yasama yılı açılışı, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü önündeki saldırı girişimi nedeniyle geniş güvenlik önlemleri altında gerçekleşti. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Genel Kurul'daki konuşmasında yeni Anayasa mesajı dikkat çekti.

Ekim ayı boyunca, siyasi partilerdeki kongreler, 12. Kalkınma Planı, Anayasa Mahkemesi'nin Can Atalay kararı da önemli başlıklar arasında yer aldı.

Geride bıraktığımız ay boyunca, denge ve denetleme merceğine takılan gündemdeki önemli gelişmeleri derlediğimiz aylık bültenlerimizin Ekim ayı sayısında da pek çok başlığa yer verdik, dikkat çeken açıklamaları derledik.

Siz de merceğinize takılan, gündeme etki eden gelişmeleri bizlerle paylaşıp bültenlerimize katkı sağlayabilirsiniz.

Kasım bülteninde görüşmek dileğiyle...

ANKARA'DA BOMBALI SALDIRI GİRİŞİMİ

Ankara'da TBMM'nin yeni yasama yılının açılışına saatler kala, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü giriş kapısı önünde bombalı saldırı girişimi gerçekleşti. İçişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, bakanlığın Atatürk Bulvarı girişine araçla gelen 2 terörist tarafından saldırı girişiminde bulunulduğu, girişimin polisler tarafından engellendiği belirtildi.

Açıklamada, "2 terörist, güvenlik güçlerimizin anında karşılık vermeleri neticesinde etkisiz hale getirilmiştir" denildi. İçişleri Bakanlığı, yapılan araştırmalar sonucunda teröristlerin BTÖ (PKK/KCK) üyesi olduklarının tespit edildiğini kaydetti.

YENİ YASAMA YILI BAŞLADI, ERDOĞAN YENİ ANAYASA MESAJI VERDİ

TBMM'nin 28. Dönem 2. Yasama Yılı 1 Ekim'de başladı. Törenler, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü önündeki saldırı girişimi nedeniyle geniş güvenlik önlemleri altında yapıldı.

Genel Kurul'daki törende, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Genel Kurul salonunda hazır bulunurken, milletvekili olmayan CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ile Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu locada yan yana oturdu. Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu da eski TBMM Başkanlarına ayrılan locadan Genel Kurul'u izledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan konuşmasında, terörle mücadele mesajı verirken, yeni Anayasa çağrısını da yineledi. "Türkiye'yi 12 Eylül'de darbe yönetiminin 41 yıl önce milletimizin sırtına sardığı mevcut anayasa kamburundan kurtarmak, hepimizin en öncelikli sorumluluğudur" diyen Erdoğan, şunları kaydetti:

"41 yıllık tarihinde uğradığı irili ufaklı 20'den fazla değişiklikle adeta yamalı bohçaya dönen bu anayasanın, 2023 Türkiye'sini taşıyamadığı açıktır. Tüm milletvekillerini, tüm toplumsal kesimleri, bu konuda sözü ve teklifi olan herkesi yapıcı bir anlayışla, yeni anayasa çağrımıza katılmaya davet ediyoruz."

Biz ne diyoruz?

12 Eylül askeri darbesinden sonra hazırlanan 1982 Anayasası demokratik denge ve denetleme açısından pek çok sorunu ortaya çıkartan bir metin olmuştur. Cumhurbaşkanı makamını demokratik parlamenter sistemlerde görülmeyecek şekilde geniş yetkilerle donatmış siyasi partilerin ve yasama erkinin temsil kabiliyetine de darbe vurmuştur. Özellikle 1990'ların sonu ve 2000'li yılların başında 1982 Anayasası'nda yapılan değişiklikler demokratikleşme anlamında önemli adımlar olsa da Anayasa, Türkiye'de demokratik pekişme önünde engel teşkil etmeye devam etmiştir. Özellikle 2017 yılında yapılan halkoylaması sonrasında Anayasa'da yapılan değişikliklerle Türkiye 'kusurlu bir parlamenter sistemden' 'hiper başkanlık sistemine' geçmiştir. Bu geçişle beraber halihazırda zayıflayan denge ve denetleme mekanizmaları daha da yara almıştır.

Tüm bu süreç, Türkiye'nin sivil, kapsayıcı ve demokratik bir Anayasa ihtiyacını ortaya koymaktadır. Ancak demokratik Anayasa yapım sürecinin katılımcı şekilde ilerleyebilmesi öncelikle Türkiye'deki siyasi kutuplaşmanın azaltılması ve demokratik normlar üzerinde bir uzlaşmaya mümkündür. Denge ve Denetleme Ağı olarak Anayasaya ilişkin geçtiğimiz dönemde önemli çalışmalara imza atmıştık. Yeni Anayasa gündemi içerisinde de sürecin takipçisi olarak Türkiye'de demokratik denge ve denetleme sisteminin kurumsallaştığı, temel hak ve özgürlüklerin garanti altına alındığı bir Anayasa için çalışmaya devam edeceğiz.

CUMHURİYET'İN 100 YILI: ANITKABİR'E ZİYARETÇİ REKORU

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, Türkiye genelinde özel etkinliklerle kutlandı. Cumhuriyet'in ilanının 100. yılı olması nedeniyle bu yıl ayrı bir anlam taşıyan 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, halkın yoğun katılımıyla coşkulu kutlamalara sahne oldu.

Denizde ve havada askeri geçit törenleri yapıldı; pek çok kentte de konserler ve fener alayları düzenlendi, yapılan kutlamalar gece saatlerine dek sürdü.

Milli Savunma Bakanlığı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla Anıtkabir'i 1 milyon 182 bin 425 kişinin ziyaret ettiğini ve yeni bir rekorun kırıldığını belirtti.

Biz ne diyoruz?

29 Ekim 1923 Türkiye'nin demokratikleşmesinde çok önemli bir eşik. Cumhuriyet'in ilanı ve sonrasında yapılan pek çok reform Türkiye'de demokratik vatandaşlık bilincinin gelişmesi ve kurumsallaşma anlamında önemli adımlar olmuştur. Ancak aradan geçen 100 senelik süreç içerisinde Türkiye, Cumhuriyet'in ilanı ile ortaya konan demokrasi idealini demokratik pekişme yönünde ilerletememiş ve cumhuriyeti, pekişmiş bir demokratik rejimle buluşturamamıştır. Son dönemde yaşanan demokratik erozyon ise Cumhuriyet'in ikinci yüzyılına girilirken Türkiye'de demokratikleşme yönünde atılması gereken adımlar ve alınması gereken sorumluluklar üzerinde derinlemesine düşünülmesini gerekli kılmaktadır.

SİYASİ PARTİLERDE KONGRE ZAMANI

Cumhurbaşkanı Erdoğan Yeniden Parti Genel Başkanı

AK Parti 4. Olağanüstü Kongresini gerçekleştirdi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, geçerli bin 399 oyu tamamını alarak yeniden parti genel başkanlığına seçildi.

Erdoğan, 75 üyeli Merkez Karar Yönetim Kurulu'nda (MKYK) değişikliğe gitti, 49 isim yeni MKYK'da yer bulamadı. Genel Başkanvekili Binali Yıldırım'ın da aralarında bulunduğu 4 Merkez Yürütme Kurulu (MYK) üyesi de yeni yönetimde yer almadı.

YSP İsmi HEDEP Olarak Değiştirdi

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi de kongreye gitti; parti'nin yeni ismi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (HEDEP) olarak belirlendi. HEDEP eş genel başkanlıklarına ise Adana Milletvekili Tülay Hatimoğulları Oruç ve Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan seçildi.

HEDEP Eş Genel Başkanı Tülay Hatimoğulları Oruç, "Yeni dönemde bileşen ve ittifaklarımızla beraber en geniş toplumsal ve demokratik ittifakı kuracağız" derken, Eş Genel Başkan Tuncer Bakırhan da, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yeni Anayasa çağrısına işaret ederek, "Bu anayasanın özgürlükler için gündeme getirilmediğini hepimiz çok iyi biliyoruz" dedi.

CHP'de Önemli Kongre

CHP, Genel Başkanlık yarışında da etkili olacağı bilinen, İstanbul İl Kongresi'ni gerçekleştirdi; Özgür Çelik İstanbul İl Başkanı seçildi.

"Genel merkezin adayı olduğu" belirtilen Cemal Canpolat'a karşı Özgür Çelik'in il başkanlığını kazanması partide "değişimciler" olarak adlandırılan grubun lehine yorumlandı. "Değişimciler" in genel başkanlık için işaret ettiği adayın CHP Grup Başkanı Özgür Özel olduğu biliniyor.

12. KALKINMA PLANI TBMM'DE KABUL EDİLDİ

2024-2028 yıllarını kapsayan 12. Kalkınma Planı TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Genel Kurul'da yaptığı sunumda, planın 5 ana eksenini olarak, "istikrarlı büyüme, güçlü ekonomi", "yeşil ve dijital dönüşümle rekabetçi üretim", "nitelikli insan, güçlü aile, sağlıklı toplum", "afetlere dirençli yaşam alanları, sürdürülebilir çevre" ve "adaleti esas alan demokratik iyi yönetim" başlıklarını açıkladı.

12. Kalkınma Planı'na göre Türkiye'nin ortalama yıllık yüzde 5 büyümeye, 2028'de kişi başına gelirin 17 bin 554 dolara ulaşması ve işsizliğin yüzde 7,5'e gerilemesi; Plan döneminde uygulamaya konulacak politika ve tedbirlerle, ihracatın 375,4 milyar dolar, ithalatın ise 481,4 milyar dolara ulaşması, kamu kesimi borçlanma gereğinin yüzde 1,8; genel devlet açığının yüzde 1,8; merkezi yönetim bütçe açığının da yüzde 2,0 olarak gerçekleşmesi hedefleniyor.

Biz ne diyoruz?

12. Kalkınma Planı'nın 5 ana ekseninde yer alan başlıklar doğrudan demokratik denge ve denetleme sisteminin temel prensipleri olan liyakat, şeffaflık ve hesapverebilirlik ilkeleriyle ilişkili. Bu sistemin temel prensiplerinin işlerlik kazanmadığı ve kurumsallaşmadığı durumlarda pek çok ekonomik kalkınma hedefi de gerçekleştirilemiyor. 2011 yılında ortaya konan 2023 hedeflerinin geri kalmasında da demokratik denge ve denetleme sistemindeki erozyon oldukça etkili. Bu nedenle istihdam sağlayan kalkınmış bir ekonomi ve onurlu bir yaşam için demokratik denge ve denetleme sisteminin yaşamsallığını bir kez daha vurgulama ihtiyacı duyuyoruz.

AYM'DEN ATALAY İÇİN "HAK İHLALİ" KARARI

Anayasa Mahkemesi (AYM), tutuklu bulunan Türkiye İşçi Partisi (TİP) Hatay Milletvekili Can Atalay'ın "seçilme hakkı" ile "kişi hürriyeti ve güvenliği" haklarının ihlal edildiğine hükmetti.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin 18 yıl hapis cezasını onama kararının ardından Atalay'ın avukatları AYM'ye bireysel başvuruda bulunmuştu. Yapılan başvuru sonucunda, 25 Ekim'de Anayasa Mahkemesi, Can Atalay hakkında 'seçilme hakkı' ve 'kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı' yönlerinden hak ihlali kararı verdi. Ancak İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, tahliye beklenmesine karşın "AYM'nin 25 Ekim'de aldığı hak ihlalleri kararının yerel mahkeme kararına ilişkin olmadığı" gerekçesiyle dosyayı Yargıtay'a geri gönderdi. Bu durum, tartışmalara yeni bir boyut kazandırdı; Türkiye Barolar Birliği, Atalay'ın tahliye edilmemesinin kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının tekrar ihlali anlamına geldiğini savundu.

Biz ne diyoruz?

Demokratik bir ülkede vatandaşların temel hak ve özgürlükleri hukukun üstünlüğü prensibinin etkin şekilde işletilmesiyle mümkün. Bunun için ise bağımsız, tarafsız ve etkin işleyen bir yargı erki yaşamsal öneme sahip. Bu ilkeden ve ilkenin kurumsal gerekliliklerinden uzaklaşma, yargının siyasal hale gelmesi ve kişi hak ve hürriyetlerinin erozyona uğraması sonucunu doğuruyor. Hukuk devletinde, Anayasa Mahkemesi normal hiyerarşisi içerisinde en tepedeki konumuyla kararlarının ivedilikle uygulanmasını gereken bir üst yargı kurumu. Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına uyulmaması yargıya güveni zedelemekte ve yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin sorunları somut şekilde ortaya koymakta.

Demokratik rejimlerde vazgeçilmez olan seçme ve seçilme hakkı ve kişi hürriyeti ancak bağımsız ve tarafsız yargı erki eliyle güvence altında tutulabilir. Bu nedenle gündemdeki yeni anayasa tartışmalarını da hatırlatarak Türkiye'de yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile hukukun üstünlüğü prensibinin hayata geçirilmesi gerekliliğini bir kez daha vurgulama ihtiyacı duyuyoruz.

Dedi ki;

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan:

“Siyasi, sosyal, bireysel sapkın akımları destekleyerek milli bünyemizi, aile kurumumuzu, değerlerimizi yıkmayı hedef alan sinsi faaliyetlerin kökünü kurutacağız. Biz LGBT tanımıyoruz.”

TBB Başkanı Avukat Erinç SaĐkan:

“Seçilmiş bir milletvekilinin yasama faaliyetine katılmasını engellemek, onun seçilme hakkıyla birlikte seçmenin iradesini yok saymak, Meclis’te temsil edilmelerini engellemek hiçbir demokraside normalleştirilemez.”

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu:

“100 yıl önce millet egemenliği için yola çıkan Büyük Atatürk ve yol arkadaşlarının izinden giden bizlere, bugün önemli bir görev düşmektedir. Bu görev, öncelikle Cumhuriyet’i tüm kurum ve kuruluşlarıyla yeniden inşa etmek, ardından da onu, eksiksiz bir demokrasi ile talandırmaktır.”

Barınamıyoruz Hareketi: (Aydın KYK Yurdundaki Asansör Kazası)

“Yurtlarımızda ihmallerin sonu gelmiyor. Tüm KYK yurtları öğrencilerin dahil olduğu bağımsız ekiplerce derhal denetlensin.”

CHP Genel Başkan Adayı Özgür Özel:

“Ben İYİ Parti’yle yeni bir sayfa açabileceğimize inanıyorum. Onlar açısından da bizim açımızdan da ittifak yapmayıp, karşılıklı kaybettirmek harakiri yapmak olur.”

Dedi ki;

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akřener:

"Milletimizin tek beklentisi, iktidar değişimi değil. Türkiye'deki siyasi anlayışın, muhalefet de dahil topyekûn değişmesini istiyor."

DEVA Partisi Lideri Ali Babacan:

"Tertemiz adaylar istiyoruz' dedik il başkanlarımıza. O yüzden 3-5 belediye alacağız diye kimsenin yanlışına ortak olmayız. 'Kendimiz seçime gireceğiz' deyip, İstanbul'da, Ankara'da adayımız olmayacak mı?"

CHP İzmir Milletvekili, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu CHP Sözcüsü Rahmi Aşkın Türel:

"2009 yılın Şubat ayından beri anayasal bir kurum olan konseyi toplamıyorsunuz. Burası bir uzlaşma ortamıdır. Ekonomik ve Sosyal Konsey'i toplayın. Konsey anayasal bir kurumdur."